NAPREDEK
PROGRESS

Official Organ of The Slovene Progressive Benefit Society

Glasilo Slovenske Svobodomiselne Podporne Zveze

VOLUME III. Cleveland, Ohio, June 29th, 1938 NUMBER 100

Od tedna do tedna

POMEN IN VAŽNOST PRIMARNIH VOLITEV

Ko je predsednik Roosevelt pretekli petek po radiu govoril narodu, je velik in najvažnejši del svojega govora posvetil primarnim volitvam, ki se bodo vršile v prihodnjih mesecih po državah Unije, wedtem ko se je ponekod to že zgodilo.

Kaj so primarne volitve? — Naš človek v starem kraju o kakih takih volitvah sploh ni slišal. V Ameriki so primarne volitve plod dela političnih reformatorjev, ki so se morali dolgo let truditi, predno se jim je končno posrečilo, da so v zakonike posameznih držav zanesli to dalekosežno reformo. Primarne volitve so v jedru poizkus za demokratizacijo volilnega procesa v okviru posameznih političnih strank. Predno je bila ta reform izvojevana, so voditelji strank sami odločali, kdo naj dobi ali kdo naj ne dobi kandidaturo za javen urad, in samo po sebi je umevno, da so bili nominirani le ljudje, ki so bili po volji voditeljem in interesom, ki so stali za njimi. Teoretično so kandidate seveda izbirali delegatje, zbrani na konvencijah svojih strank (sistem, ki je še vedno v navadi za nominiranje kandidatov za predsednika in podpredsednika Zed. držav), v praksi pa se je redko zgodilo, da je bil nominiran kak kandidat proti volji političnih bossov.

* * *

Pod sistemom primarnih volitev je teoretično vsa moč vzeta iz rok političnih bossov ter dana v roke državljanov, oziroma ljudi, ki tvorijo neko politično stranko. Pravimo teoretično, kajti izkušnje so pokazale, da tudi primarne volitve niso povsem ubile vpliva političnih glavarjev. Krivda za to pa ne leži v primarnih volitvah, temveč v brezbrižnosti državljanov, ki primarne volitve zanemarajo ter tako omogočajo, da so nominirani kandidati političnih mašin; strankarski bossi so čuječi in skrbijo, da so njihovi privrženci na volišču, kadar se rabijo njih glasovi.

Ena izmed posledic sistema primarnih volitev je, da je Amerika do današnjega dneva ostala dežela dveh velikih narodnih strank. Za to so tudi drugi vzroki, med drugim dejstvo, da ima vsaka izmed 48 držav posebne volilne zakone, kar pomeni, da mora stranka, ki se hoče uveljaviti v narodnem obsegu, najprej premagati to tehnično zaviro, ampak primarne volitve, ki nezadovoljnim elementom nudijo priliko "okupirati" eno ali drugo večinsko stranko, so nedvomno v največji meri odgovorne, da Amerika ni nikoli dolgo imela važnejše "tretje stranke". Take okupacije, dasiravno le v okviru posameznih mest ali držav, so se že ponovno dogodile. Takozvana Non-partisan liga, ki do današnjega dne igra važno vlogo v nekaterih zapadnih državah, predstavlja upor progresivnih republikancev. Tako so tudi progresnivni republikanci v državi Wisconsin šli svojo pot že dolgo prej kot pa so se formalno ločili od stranke, dasiravno so uradno še vedno pripadali narodni republikanski stranki. Farmersko-delavska stranka v Minnesoti ima sličen izvor, dočim podobna gibanja, ki se pojavljajo zadnji čas na vzhodu in zapadu predstavljajo revolto naprednih elementov proti nazadnjaškim vplivam v demokratski stranki.

* * *

Spričo tega bi se dalo argumentirati, da so primarne volitve cokla, ki zadržuje izkristliziranje novih političnih orijentacij. Dalje bi se lahko reklo, da tudi pod sistemom primarnih volitev, kakor že prej omenjeno, imajo pravi ljudski zagovorniki še vedno skrajno težaven položaj, kajti voditelji starih političnih mašin razpolagajo s propgandnimi sredstvi (časopisi, radiom itd.) katerih oni nimajo, posledica česar je, da ljudstvo sliši le eno stran in iz neevdnosti postavlja in voli kandidate, katere bi zavrglo, če bi bilo poučeno.

Vendar dejstvo je, da mnogoštevilnost političnih strank in sistem, ki jo omogoča, sam na sebi gotovo ne jamči političnega ali socialnega napredka. Obratno bo morda bližje resnici. Italija in Nemčija pred prihodom fašizma gotovo nista trpe-

(Dalje na 3. str.)

JUGOSLAVIJA MED DVEMA STOLOMA

Trpki očitki narodnega izdajstva na naslov Stojadinović-Koroščevega režima

V roke nam je prišlo več političnih letakov in pamfletov iz Slovenije, v katerih opozicija biča Stojadinović-Koroščev režim in njegovo, fašističnim državam naklonjeno politiko. Tam med drugim čitamo:

"Mogočen steber nemškega narodnega telesa je skoro dograjen. Usodna politika dr. Stojadinovića pripravlja tla nacizmu, izloča Jugoslavijo iz občestva demokracije in jo tira v protislovanski tabor. Dr. Korošec je eden izmed glavnih protivnikov te pogubne vladne politike. Predsednik vlade je posetil Rim — gotovo z vednostjo in soglasjem dr. Korošca! — ali je tam kaj dosegel za naše še zatirane sonarodnjake? V ničemer se ni olajšala njihova težka usoda! Dr. Stojadinović je šel s pristankom dr. Korošca v Berlin, kjer je našo državo ponudil za priprego nemškemu nacizmu.

" 'Kri ni voda', je zmagoslavno zapisalo glavno glasilo JRZ 'Samouprava', pozdravljajoč zasužnjenje Avstrije, nje ljubljanski tovariš 'Slovenec' pa hinavsko jadikuje nad slovenskim Korotanom ter opozarja na nevarnost, ki preti Sloveniji in delu Hrvatske od novih gospodarjev Avstrije. Treba se je spomniti časov, ko je isti 'Slovenec' radostno pozdravljal poboj in pokolj avstrijskih delavcev, edinih braniteljev avstrijske neodvisnosti in z dopajenjem gledal nove oblastnike, ki jim je zapovedoval kardinal Innitzer. Ves svet ve, da se položal koroških Slovencev tudi pod vlado kardinalovih eksponentov ni prav nič izboljšal, dasi so imeli naši klerikalci polna usta hvale za črno dunajsko vlado. Šele zdaj je 'Slovenec' bridko zaplakal, toda ne zaradi usode naših rojakov v Avstriji, mrveč nad izgubljeno postojanko papeškega Rima.

"Nacizem je napravil važen korak naprej in pot sta mu ugledila Stojadinović in dr. Korošec . . Za neomejeno oblast v Sloveniji je dr. Korošec izdal svoj narod in mu na severni meji postavil dednega sovražnika, ki od pamtiveka hlepi po slovanski zemlji."

Ker letaki in pamfleti ne nosijo nobenih podpisov, sklepamo, da gre za tajno tiskano in širjeno politično literaturo.

Pred kratkim je bilo poročano, da je vlada v Beogradu končno stopila na prste nacijskim agentom v Jugoslaviji, kar je razveseljivo, če ni bila le trenotna gesta. V koliko se je to zgodilo pod pritikom notranje kritike, koliko pa pod vtisom odločnega nastopa Češke, ki je vsaj za enkrat pokazala, da nacijski "bog" v Berlinu še ni vsegamogočen, seveda ne vemo. Poročilo, ki ga je te dni objavil new-yorški "Times", javlja, da so Sokoli iz Jugoslavie navzlic prejšnjemu preklicu prišli na veliki sokolski zlet v Prago, kar daje misliti, da Beograd vendar še ni brezupno zapadel vplivu Berlina in Rima.

NIŽJE CENE NA RAČUN DELAVSKIH MEZD

U. S. Steel in Republic Steel korporaciji sta te dni naznanili, da bosta znižali ceno jeklu od $2 do $4 pri toni. U. S. Steel Co. je izjavila, da ne more dati "nikakega zagotovila", da ne bo znižala delavskih mezd, dočim je Republic Co. indirektno dala razumeti, da bo to storila.

ŽENSKA OBGLAVLJENA

V Berlinu sta bila obglavljena prošli teden George Schmitzer in njegova žena Ana. Nacijsko sodišče ju je spoznalo krivim špijonaže v prid Poljske. To je bila tretja ženska v Nemčiji, ki je storila smrt na enak način, odkar je Hitler na krmilu.

BENSON PONOVNO NOMINIRAN V MINNESOTI

Pri primarnih volitvah, ki so se vršile pretekli teden v Minnesoti, so volilci farmersko-delavske stranke iznova nominirali governerja Elmerja A. Bensona, ki je v narodni politiki goreč pristaš New Deala. Proti njemu je kandidiral Hjalmar Peterson, ki je Bensona dolžil "političnega raketirstva".

GOMPERSOVA VDOVA DELA ZA WPA

Vdova po pokojnem Samuelu Gompersu, ki je ustanovil Ameriško delavsko federacijo in bil njen predsednik od 1881 do 1924, ko je umrl, je zaposlena kot nadzornica izobraževalnega oddelka pri WPA v New Yorku. Stanuje v mali sobi nekega zakotnega hotela. Pravi, da prijatelji njenega pokojnega moža poznajo njen položaj, ampak da se ni nobeden zganil, da bi ji pomagal.

NACIJI IMAJO PRIJATELJE NA KUBI

Ko je Kuba nedavno obhajala dan svoje neodvisnosti, je vlada podelila odlikovanja desetim tujezemcem. Med temi je bilo pet odličnih nacijev; najprominentnejši med njimi je bil nemški zunanji minister von Ribbentrop.

NA BORZI SE GIBLJE

Koncem prošlega tedna so cene delnicam na new-yorški borzi začele plezati navzgor. Splošen vtis je, da se je to zgodilo radi novega programa vladnega trošenja za javna in relifna dela, ki se začne v kratkem izvajati.

Koledar prireditev SSPZ

Četrtek, 30. junija — Izlet 'Progressor Juniors', BRIDGEVILLE, PA., v Presto park. Na programu so zanimive igre in "weiner roast".

Nedelja, 3. julija. — Piknik društva "Evening Stars" št. 218 SSPZ, WHITE VALLEY, PA., v Glunt's Grove. Izvrstna godba.

Nedelja 3. julija. — Piknik društva št. 172, LIBRARY, PA. na poznanem "Joe's Place".

Nedelja in pondeljek, 3. in 4. julija — Skupni piknik društev SSPZ, JSKJ in SNPJ v MEADOWLANDS, PA., v korist Slovenskega doma.

Pondeljek, 4. julija — Društvo "Progressors", BRIDGEVILLE, PA., priredi v Slovenski dvorani plesno veselico. Igre in ples popoldne, nadaljevanje plesa zvečer.

Nedelja, 10. julija — Piknik društva "Slovenski sinovi" št. 149 SSPZ, BUTTE, MONT., v Elk Park Camp; zvečer ples v Slovenskem domu.

Nedelja, 10. julija — Piknik Vrtca št. 10, STRABANE, PA., v Drenikovem parku. Igra Umekov orkester iz Niles, Ohio.

Nedelja 10. julija — Piknik društva št. 239, NORTH BRADDOCK, PA., na Church Hill Turtle Creek, Pa.

Nedelja 17. julija — Piknik Vrtca št. 11 (Outlookers) COLLINWOOD-CLEVELAND, O., na Stuškovi farmi.

Nedelja 24. julija. — Izlet Skupnih društev in Vrtcev št. 5 in 11, CLEVELAND. OHIO, na Zorčevi farmi, Chardon rd.

Sobota, nedelja in ponedeljek 3., 4. in 5. septembra — Šesti narodni atletski zbor SSPZ v BRIDGEVILLU, PA. Zasledujte poročila, bi bodo objavljena v glasilu.

Pondeljek, 5. septembra (Labor Day) — Proslava 30-letnice društva št. 2, CLARIDGE, PA.

Politična igra na račun ljudske bede

Relifni položaj v Clevelandu je postal tako obupen, da je "Cleveland Press" začel javno kolekto, da se kupi mleko za otroke relifnikov brez relifa, mestna zbornica pa razmotriva upeljavo loterije, potom katere bi se dobila sredstva vsaj za začasno pomoč. Državna legislatura se že mesece prepira radi načina za financiranje ,relifa ampak do sedaj se ni zedinila še glede nobenega načrta.

Governer Davey med tem potuje po državi in pripoveduje, kako je lani z zlomitvijo jeklarske stavke rešil državo "komunistične strahovlade". Velika porota v Columbusu je baš te dni obtožila sedem njegovih političnih pobočnikov, ki so od državnih nameščencev kolektali političen davek. značajoč pet odstotkov njihovih plač, za financiranje governerske kampanje. Daveyev nasprotnik na demokratskem tiketu za governersko kandidaturo je Charles Sawyer; njega podpirajo CIO unije.

ROOSEVELT POZIVLJA K PODPORI LIBERALNIH KANDIDATOV

V radio govoru je tudi ožigosal teptanje ustavnih svobodščin od strani župana Haguea v Jersey City

Predsednik Roosevelt je imel pretekli petek radio govor, v katerem je poročal ljudstvu o delu zaključenega kongresnega zasedanja, obenem pa je podal svoja priporočila z ozirom na predstoječe primarne in redne volitve, ki se bodo vršile tekom poletja in jeseni. Predsednik je priznal, da kongres ni uzakonil vseh predlog, katere je on priporočal v sprejem, navzlic temu pa je velikodušno čestital kongresu, da je sprejel vsaj toliko dobrih postav kakor jih je, in z enako diplomacijo je naredil poklon najvišjemu sodišču, ker je na new-dealerske postave začelo gledati z drugačnimi očmi kot je gledalo nanje od početka ter s tem "spravilo pravosodno vejo vlade v soglasje z zakonodajno in izvrševalno." S tem je sodišče omogočilo demokraciji, da je prišla do pravega izraza, je rekel Roosevelt.

S političnega stališča je najbolj značilen tisti del govora, v katerem je Roosevelt govoril ne le kot predsednik republike, temveč tudi kot načelnik demokratske stranke. Povedal je namreč v nezmotljivem tonu ne le reakcijonarjem v republikanski, temveč prav taki v svoji lastni stranki, da napredne smernice plaforme, na kateri je bil pred dvema letoma ponovno izvoljen, ne smatra za prazno frazo, temveč za program, kateerga stranka obvezana izvesti.

"Po volitvah 1936 ni nič koliko politično 'modrih' ljudi hitelo pripovedovati meni in kongresu," je dejal Roosevelt, "da ni treba, da bi se pehal, da naj prihodnja štiri leta predsedništva vzamem takorekoč za šalo, in da naj demokratične platforme ne jemljem preveč resno. Še nikoli v našem času se ni predsednika Zed. držav in člane kongresa bombardiralo s takim defitizmom kot tekom minulega kongresnega zasedanja."

Na drugem mestu, ko je razmotrival primarne volitve, je predsednik rekel:

"Upam ,da se bodo vsi državljani, brez ozira na strankarsko pripadnost, vdeležili primarnih volitev in da bo vsak volilec pri tem upošteval temeljne principe, na katerih stoji njegova stranka. Volitve bi bile brez pomena, če bi se politične stranke razločevale le po imenih, po načelih in ciljih pa bi si bile podobne kot fižol v skledi.

"V predstoječih primarnih volitvah se bosta na mnogih pozoriščih udarili dve miselni šoli, ki sta znani kot liberalna in konservativna. Na kratko povedano, liberalna miselna šola priznava, da nove razmere širom sveta zahtevajo uporabo novih zdravil. Oni izmed nas v Ameriki, ki sledimo tej šoli, zahtevamo, da se ta nova zdravila more uvajati in uspešno izvajati v tej deželi pod obstoječo vladno obliko, ako rabimo vlado kot orodje sodelovanja za preskrbo teh zdravil. Mi verujemo, da smo sposobni rešiti naše probleme potom trdnega prizadevanja na demokratični podlagi, namesto s fašizmom ali komunizmom. Mi smo proti temu, da bi se oklicalo zastoj na reforme.

"Nasprotna ali konservativna miselna šola v splošnem ne priznava, da obstoji potreba za vlado, da bi nastopila in pomagala pri reševanju teh problemov. Ona veruje, da jih bo rešila osebna inicijativa in zasebna dobrodelnost — da bi morali odpraviti mnogo stvari, katere smo upeljali, se vrniti na primer na stari zlati standard, prenehati z vsem delom za starostno pokojnino in brezposelnostno zavarovalnino, preklicati zakon za regulacijo borznih špekulacij, pustiti trustom svobodno pot — z drugimi besedami, da se vrnemo k vladi, kakršno smo imeli v letih po 1920.

"Ako vzamemo, da so vsi kandidati mentalno sposobni, je po mojem mnenju najvažnejše vprašanje za vsakega državljana pri primarnih volitvah sledeče: H kateri izmed navedenih šol mišljenja pripada eden ali drugi kandidat?

"Kot predsednik Zedinjenih držav ne pozivljam volilcev te dežele, da naj volijo demokratsko prihodnjega novembra, ne pa za republikance ali kandidate drugih strank. Niti se kot predsednik Zedinjenih držav ne vtikam v demokratske primarne volitve.

"Toda kot načelnik demokratske stranke, kateremu je poverjena odgovornost za uresničenje defitivno liberalne deklaracije načel, podane v demokratski platformi iz leta 1936, čutim, da imam polno pravico govoriti v onih redkih slučajih, v katerih si bodo stali nasproti demokratski kandidati liberalnih in proti-liberalnih načel ali pa v slučaju, kjer bi se skušalo očitno zlorabljati moje ime."

S temi besedami je Roosevelt vrgel bojno rokavico reakcijonarjem v svoji lastni stranki. V razred nezanesljivih demokratov je prištel tudi one, ki z jezikom odobravajo New Deal, v praksi pa postopajo drugače. "Nam vsem je znano," je rekel, "da napredka ne zavirajo le odkriti reakcijonarji, temveč tudi oni, ki pravijo, da so za progresivno stvar, potem pa vedno najdejo kak razlog za nasprotovanje, kadar pride do tega, da bi se kak konkreten progresiven cilj uveljavil. To so 'seveda, ampak' fantje."

Pravo "bombo" pa je Roosevelt prihranil za zaključek svojega govora. Odločno je namreč udaril po elementih, ki pod predvezo amerikanizma in rdeče nevarnosti teptajo ustavne civilne svobodščine ter dal skelečo zaušnico županu Franku Hagueu v Jersey City. Če po-

(Dalje na 2. str.)

Nacijska špijonaža v Zed. državah

Velika porota na zveznem sodišču v New Yorku je prošli teden osemnajst oseb obtožila špijonaže v prid Nemčije. Da so bili prijeti in obtoženi špijoni, ni samo na sebi nič posebnega, kajti vohunstvo spada med normalne posle vseh držav. Toda značilno in važno v tem slučaju je dejstvo, da je ameriška vlada pustila, da je prišlo v javnost ime države, v katere službi so se obtoženci nahajali. Dipplomatski obziri navadno prepre čijo tako objavo, razen v času vojne. V tem slučaju pa je bilo objavljeno le ime vlade, temveč v javnost je bilo celo dano, da se med obtoženci nahajata dva v Nemčiji se nahajajoča funkcijonarja nemškega vojnega ministrstva.

To je dokaz, da se ameriški državni deparment ne boji zamere v Berlinu. Dalje se da iz tega sklepati, da vlada v Washingtonu želi, da ameriško ljudstvo postane pozorno na mahinacije nacijske propagande v Zedinjenih državah in drugih državah ameriške poloble. Ker je par dni po obtožbi nacijskih špijonov v New Yorku izgubil bitko za boksarsko šimpijonstvo hitlerjevski "junak" Maks Schmeling, katerega je neusmiljeno porazil zamorski baksač Joe Louis, je Nemčija torej v teku enega tedna dobila v Ameriki kar dve skrajno ostri zaušnici.

SMRT KOMPLICIRALA POLITIČEN POLOŽAJ

Nenadoma je umrl zvezni senator iz države New York dr. Royal S. Copeland, ki je pripadal konservativnemu krilu demokratske stranke. Njegova smrt je ustvarila nepričakovane politične komplikacije v omenjeni državi. Kandidaturo za zveznega senatorja je takoj naznanil sedanji governer Lehman, katerega je predsednik Roosevelt pred dvema letoma imenoval svojo "desno roko". Ta "desna roka" pa se mu je izneverila, ko je bila borba radi reforme navišje sodnije na višku; takrat je namreč Lehman javno nastopil proti temu načrtu, češ, da ogroža temeljne ameriške svobodščine. Mnogi bi radi vedeli, če ga bo administracija navzlic temu podpirala v bitki za senatorski sedež.

TERORISTI V FLORIDI NEKAZNOVANI

Iz Tampe, Florida, se poroča, da je ustavljena vsaka nadaljna prosekucija proti peterim policajem, ki so bili obtoženi, da so pred dvema letoma in pol odvedli in brutalno pretepli tri politične progresivce. Eden izmed mučene trijice, Joseph Shoemaker, je nekaj dni po napadu umrl. Vsi, ki so slučaj proučevali, vedo, da so bili obtoženi krivi. Razveljavljenje obtožnic proti njim priča, da je Florida država, v kateri so ustavne garancije mrtva črka, kadar njih protekcijo rabijo osebe, ki se jih smatra za radikalce.

—Ameriški železničarji so definitivno naznanili, da odidejo na stavko, ako železnice znižajo njih mezde.

NAPREDEK

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE SVOBODOMISELNE PODPORNE ZVEZE.

IZHAJA VSAKO SREDO

Cene oglasom: 40c palec za posameznike; 35 palec za društva

Naročnina za člane 78c letno; za nečlane $1.50; za inozemstvo $2.00

PROGRESS
OFFICIAL ORGAN OF THE SLOVENE PROGRESSIVE BENEFIT SOCIETY

Owned and Published by the Slovene Progressive Benefit Society

ISSUED EVERY WEDNESDAY

Subscription for members $.78 per year — nonmembers $1.50 foreign countries $2.00

Advertising rates: 40c net for individuals; 35c net for societies

NAPREDEK — Naslov uredništva in upravništva: 6231 ST. CLAIR AVENUE, Telephone: HEnderson 5311 — CLEVELAND, O.

VOLUME III. — 104 — NUMBER 100

Entered as Second Class Matter August 5th, 1936, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of August 24, 1912.

ZGODOVINA OZADJA 4. JULIJA

VELIKA BRITANIJA je bila koncem osemnajstega stoletja na višku svoje moči. Njena premoč na morju ji je omogočila zgraditev mogočnega imperija na račun Španije in Francije. V dobi, ko je Avstriji vladala Marija Terezija, je Anglija kontrolirala Kanado, teritorij vzhodno od reke Mississippi in mnogo Zapadno-indijskih otokov. Eksploracijske vožnje kapitana Cooka so ji dale podlago za prilastitev Avstralije, Nove Zelandije in drugih otokov na Pacifičnem morju. Na ogromnem polotoku Indije je izpodrinila francoske in portugalske interese.

Prvi resen sunek v oblast angleškega imperijalizma ni prišel od strani kakega zunanjega sovražnika, temveč zadala mu ga je notranja revolucija. Ameriška revolucija, s katero je angleška krona izgubila največ obetajoči kos svojega imperija v Ameriki, je bila v prvi vrsti posledica kratkovidne kolonijalne politike, ki so jo vodili kralj Jurij III. in njegovi ministri. Temelj te politike je bil: vpostavitev večje kontrole nad trinajstimi kolonijami; vsiljevanje takozvanega navigacijskega zakona, ki je omejeval trgovino kolonistov, ter tirjanje stopnjema rastočih dohodkov iz kolonijalcev, s katerimi naj bi se vzdrževalo na ameriški zemlji se nahajajoče angleško vojaštvo, potom takozvanega kolkovinskega zakona in potom davkov na uvozno blago.

Ameriški kolonisti so obsojali navigacijski zakon; zrli so na poizkus Anglije za vpostavitev večje politične kontrole nad njimi kot na kršenje njihovih pravic kot angleških podanikov ter se zoperstavljali novim davkom iz razloga, da se jih obdavčuje brez zastopstva. (Kolonije namreč niso bile reprezentirane v angleškem parlamentu.) Kaznilne akcije angleške vlade so podžgale tem može angleškega izvora k uporu, ki je kmalu dobil lice vojne za neodvisnost.

V tem članku nam ni mogoče iti v podrobnosti revolucijonarne vojne ter pokazati, na kakšen način so ameriške kolonije izšle zmagovite iz vojne proti najmočnejši sili na svetu, na mestu pa je, da poudarimo zakaj se je to zgodilo. Poglavitni vzroki so bili sledeči: Angleži so se borili tri tisoč milj od doma, medtem ko so se kolonijalci borili na svoji lastni zemlji. Vojna je bila nepopularna med precejšnjim delom angleškega naroda doma; voditelji opozicije v parlamentu, med katerimi si se je zlasti odlikoval William Pitt,, so vojno proti ameriškim kolonijam javno žigosali. Angleži so imeli slabe vojskovodje, dočim so imele kolonije v osebi Georgea Washingtona sposobnega in neustrašnega voditelja. Vrhu tega se je morala Anglija istočasno boriti proti evropski koaliciji, kajti Francija, Holandska in Španija so mislile, da vidijo priložnost, dobiti nazaj neka kolonij, ki so jih bile izgubile poprej.

Dasiravno so v Ameriki Francozi pomagali poraziti Angleže, pa so bili slednji uspešni na drugih vojnih pozoriščih. Anglija je porazila Francijo na morju in odbila je tudi španski napad na Gibraltar. S pariško pogodbo, ki je bila sklenjena leta 1783, je Velika Britanija priznala suverenost Zedinjenih držav nad vsem ozemljem vzhodno od reke Mississippi, medtem ko je Florido odstopila Španiji, v ostalem pa so njene posesti ostale nedotaknjene.

Ameriška revolucija je bila dogodek epohalne važnosti v svetovni zgodovini. Pustila je globoko sled v razvoju Anglije same v tem, da je napravila konec poizkusu kralja Jurija III. za kontroliranje angleške vlade. Dala je svetu vzgled uspešnega upora proti kraljevski tiraniji, kar je dobrih dvajset let po izbruhu ameriške revolucije izvajalo velik vpliv na francosko revolucijo in poznejše upore španskih kolonij v Ameriki. Iz nje se je rodila nova republika, v kateri ni bilo nikakega mesta za kralje, ki so si domišljaji, da vladajo po "milosti božji", ali za plemstvo, in prav tako tudi ne za kako privilegirano cerkveno organizacijo — republika, kateri je bilo usojeno, da postane voditeljica politične in socijalne demokracije in da skozi sto let in pol služi kot pribežališče zatiranih med vsemi narodi sveta.

* * *

Če smo Slovenci igrali kako vlogo v vojni za ameriško neodvisnost, nimamo dofinitivnih zgodovinskih podatkov, obstoji pa precej močna domneva, da so se ljudje naše krvi takrat že nahajali v Ameriki. Znano je, da je za časa proti-reformacije v Avstriji mnogo slovenskih protestantov, učencev Primoža Trubarja in Jurija Dalmatina, zbežalo na Solnograško in pozneje v Nemčijo, nekateri pa trdijo, da se je nekaj naših protestantov naselilo celo na Holandskem, odkoder so v 17. stoletju prišli v Ameriko takozvani pilgrimi. Zgodovinski viri kažejo, da se je v prvi polovici 18. stoletja kakih 1,200 solnograških protestantov preselilo v Ameriko in sicer v državo Georgijo. Nemci štejejo te izseljence za svoje, ampak domnevati se da, da so med njimi bili prve naše naseljenci, ki so prebrodili ocean. Med imeni teh izseljencev je bilo namreč nekoliko imen, ki nas spominjajo na znana in razširjena slovenska imena. Eden izmed voditeljev izseljencev je bil pastor Bolzius, ime, o katerem se sodi, da izvira iz slovenskega Bolca ali Bolča. More se tudi verjeti, da so že tekom 18. stoletja vsaj nekateri naših ljudje prišli v Ameriko kot mornarji ter se tukaj stalno naselili. Torej, nekaj ljudi slovenskega porekla je bilo skoro brez dvoma v Ameriki, ko so kolonije vodile borbo za svobodo in neodvisnost.

Tudi glede današnjega števila Slovencev v Zedinjenih državah nimamo točnih številk, vsekakor pa nas je tukaj blizu četrt milijona. Prišli smo v Ameriko kot otroci industrijske revolucije. V ogromni večini smo ameriški državljani, zvesti zastavi republike, ki nas je sprejela pod svoje okrilje. Zavedamo se, da imamo tukaj več pravic in svobode ter boljšo priliko za srečno in uspešno življenje kot kje drugje pod solncem.

Tedenski pomenki

A. ZAITZ

VRABEC IN KOS KRUHA

Po končanem delu po večerji se navadno vsedem na klop pred hišo, kjer raste lepo drevo. Opazujem svojo setev, katera dobro uspeva in mislim na solato, katere je zraslo dovolj za me in za vrabce. Takrat, ko sem pisal o kosu in vrabcih, je nekaj dni za tem solato pokril sneg ter jo obvaroval, da se je dobro ozelenela. Moji sosedje niso "Kranjci"; sicer bi vam tega ne bilo treba praviti, ker nimajo solate in bi sami uganili. Zakaj je ne sejejo, ne vem; jaz lahko mislim, da so leni, oni pa, da jim za solato nič ni. Vrabci pa, čeprav niso Kranjci, solato poznajo ter so najbrž veseli, da se je kdo naselil v ta del mesta, kjer si jo pošteno privoščijo. Pa naj si jo, dosti je je in ko te zmanjka, je že vsejana druga.

K meni navadno prisede sinko; on sicer ne sedi rad dolgo pri meni, saj veste, kako živi so taki mladi tiči. Včeraj pa se je le vsedel za en čas, zaposlen z drobljenjem velikega kosa kruha. Silil se je ž njim, pa mu ni šel. Kruh je bil sicer namazan — nenamazanega se naši mladi neradi dotaknejo — a kljub temu mu ni šel, kakor je šel nam nekdaj preprost črn pa trd kot opeka in nenamazan. Poleg naju so se po travi pasli kakor piščeta vrabci; nič se ne boje ker bi jih lahko pokril s klobukom. Jaz sem se zamislil v njegov kos kruha, s katerim se je mučil ter v vrabce, katerih je bila cela tropa.

"Ej," sem rekel, "fant, ti ne veš še sedaj, kaj je kruh." Pa me je ustavil z vprašanjem kakšnega smo jedli v "stari kontri". Dobrega, sem mu odgovoril, čeprav je bil vse drugo nego bel in da smo spomladi, ko smo poželi prvi ječmen, stiskali grla, da smo spravili doli rese ječmena, katerih ni pobral mlinar iz moke. Vendar pa nisem vedel prave vrednosti kruha, dokler nisem bil v vojni; takrat pa tem se dostikrat spomnil pokojne matere, ki je rekla: Foberi drobtinico; božji dar je.

Fant je pozabil na kruh, uprl oči v me. "Come on," je rekel, "povej mi storijo o vojni." Pa se je pričelo.

Tile vrabci, kateri so krog naju, me spominjajo na dni, ko sem celo popoldne trapal po mejah za njim, da bi ga ustrelil, a ga nisem dobil. Koncem januarja 1917 so nas druge čete zamenjale na Faitem hribu ter smo šli v rezervo. Nič veseli se nismo vračali v zaledje, ker smo vedeli, da je zadaj še hujša lakota kakor je bila na fronti. Na ono stran vasi Škrbine je vas, za katere ime sem pozabil. V to vas so nas nagnali. Prav za prav takrat že ni bila več več nego podrtija razsutih hiš; v zrak so štrlele le prazne stene. Za to podrtjo vasjo so bile dolge barake, v katere smo popadali izmučeni na gola tla. Spominjam se, ko smo lačni tarnali, da si je feldvebel privoščil neumestno šalo, kakor je zapisal Matičič v svoji knjigi "Na krvavih poljanah". Odprl nam je vrata barake, kjer so bile odrezane roke in noge ranjencev: 'Na, pa se nažrite!" Zunaj je bil jasen in solnčen dan, le da je brila ona svojevrstna kraška burja, ki je rezala v mozeg. Tako smo bili še ob solnce, na katerem bi se drugače greli, ako bi ne bilo te burje. Ležali smo na tleh, zvijali se od glada ter strmeli v strop razbite barake. Moj pogled se je uprl na levo okno barake, kjer se je videlo ven na bližnje meje in gola drevesa. Na enem teh dreves sem opazil ptiča, ki se je vsedel. V mojih očeh se je zasvetil košček mesa — ne samo košček vam pravim, zdelo se mi je, da je v tem ptiču, kateri je morda s perjem vred tehtal unčo, cela gnjat, katera bo potolažila mojo lakoto. Nisem se obiral takrat, kakor se sedaj, ko to pišem. Skočil sem pokonci, zgrabil puško in že sem bil zunaj barake. Previdno sem se plazil med kamenjem kakor bi zasledoval srno. Vrabec pa me zagleda in odleti na drugo drevo. Pogledal sem po puški ter iskal cilja. Puška je sicer nesla mnogo dalj nego je sedel vrabec, križ pa je bil, ker je muha na puški pokrila celega ptiča ter ni bilo kam meriti. V želodcu pa mi je zakrulilo še glasneje. Burja ali ne burja — tamle na tistem drevesu je košček mesa, oskubil boš pa skuhal za barako, nekaj bo le. Pa me je gnalo naprej za njim po mejah čez razmetane telefonske žice preko jam, ki so jih izvrtale granate, dokler ne pridem v bližino, kjer bi se dalo pomeriti. Vrabcu pa ni bilo nič zleteti pet sto ali več čevljev; umikal se mi je, kakor bi me nalašč dražil. Že sem se utrudil ter mislil vrniti, pa mi je vnovič zakrulilo v želodcu, postal sem jezen: zdaj pa nalašč ne odneham prej, da te dobim. Končno je vendar obsedel v bližini, jaz sem pomeril in sprožil. Poleg mene se je, kakor da bi zrastel iz tal, pojavil korporal od drugega voda.

"Kaj pa je tebi za en hudič, da streljaš? Ali si obnorel?"

Obstal sem kakor prikovan, pozabil sem pogledati, ali sem zadel ali ne; sram me je bilo pred korporalom priznati, da sem šel za ptičem, pa sem v zadregi rekel, da sem samo preizkušal puško.

"Marš nazaj v barako!" me je nahrulil. "Ali se nisi dovolj nastreljal na fronti? Zgubi se, da te ne javim."

Če bi bil takrat tak kakor sem bil prej — človek pred vojno — bi bilo zavrelo v meni in bi bil oholega korporala lopnil s kopitom. Ker pa nisem bil več človek, temveč bolj podoben sestradanemu psu, ki se rad pokori ukazu gospodarja, sem se tudi jaz pokoril povelju korporala ter se ves trd vračal v barake brez vrabca. V dnu duše pa je nekaj kljuvalo. Tiha želja po kruhu in obenem kletev vsega, kar je povzročila vojna. O da bi prišel vsaj hudič, ako Bog noče, da bi strl in smlel v prah kralje in cesarje, ako nimajo več toliko, da bi nam dali hrane, da bi ne blazneli od lakote!

Taka je torej moja povest, sinko. Resnična, kakor resnično sediva tukaj, in če bi jaz takrat imel takle kos kruha kakor ga imaš ti sedaj, bi poklekнil pred njim. Ali pa da bi imel vrabcev na razpolago kakor jih imam tukaj. Sinko je odmajal z glavo. Premlad je še in zelo težko mu je razumeti moč gladu, katerega še ni okusil. No, pa saj tudi sam v njegovih letih nisem bil dosti boljši. Staremu beraču, katerega so klicali za Rebčana, sem se smejal, ko je rekel, da bi pil iz mlake na cesti, če bi bil dosti žejen. Njegove besede so se uresničile in pil sem med vojno na Krasu iz mlake, samo če se je našla. Tega seveda ne želim nikomur, najmanj pa svojemu sinu, kateremu vsaj upam, da ne bo treba iti skozi to, skozi kar sem šel sam.

DOPISI IN POROČILA ČLANSTVA

USPEŠNA VESELICA

Krayn, Pa. — Naše društvo stoji že nekaj let na nekako enakem številu članstva. Vzrok temu je, kakor povsod drugje: iz starega kraja ne dohajajo rojaki več, in tudi v Kraynu ne bi imeli kaj iskati, ker dela ni dobiti ne v Kraynu, ne v Dunlo; brezposelnost je taka, da je še ni bilo take v zgodovini okolice Tako si na več načinov preganjamo čas in prerivamo brezposelnost. Eni v vrtu okopavamo različno zelenjavo, drugi gredo na ribolov, mlajši, ki so brzih nog, pa so si ustanovili žogometni klub ter se na prijaznem in dobro urejenem prostoru dnevno vežbajo. Pa kaj se je zgodilo pred dobrim tedinm? Uvrstili so predsednika našega društva, da je šel z njimi kroglo tolči. Ne bodi len, pa se mu posreči in zadene kroglo, katera odleti tako daleč, da je še do danes niso našli. (Če se ni mogoče žogi ponesrečilo, da je zadela njegov bat!) Naj si bode tako ali tako, da se vam kolovrat stari spusti med mladino drveti za žogo! Naj jo sedaj sami iščejo; mi smo opustili iskanje.

Naša veselica dne 28. maja je bila obiskana v zelo velikem številu od blizu in daleč. Iz vseh okoliških naselbin si videl rojake in prijatelje, za kar se naše društvo št. 70 SSPZ vsem posetnikom lepo zahvaljuje. Članom našega društva pa priporočamo in jih prosimo, da se ob vsaki priliki spomnijo naših prijatelev in jih posetijo ob njihovih prireditvah.

Kolikor nam je sedaj znano, bo prvo na vrsti društvo št. 136 JSKJ, ki priredi veselico dne 2. julija in shod dne 3. julija. Conemauška federacija SNPJ, v kateri je vpisanih 15 društev, pa priredi piknik dne 28. avgusta. Obe prireditvi se vrše v Kraynu na prostorih društva Vihar.

Andy Milavec.

PIKNIK V MEADOWLANDSU

Meadowlands, Pa. — Na zadnji seji društva št. 113 SSPZ se je razpravljalo in sklenilo, da priredimo v nedeljo in ponedeljek 3. in 4. julija piknik, ki se bo vršil na prijaznem prostoru v Meadowlands., in sicer skupno z društvom JSKJ in SNPJ. Ves dobiček bo šel v korist Slovenskega doma, o katerem upamo, da ga v kratkem času postavimo. Za one, ki ljubijo ples, bi igrala izvrstna godba in za vse ostalo, posebno za jedačo in pijačo, bo skrbel odbor.

Dalavske razmerev tej okolici niso dosti prida, pa je dobro, da se včasih snidemo in nekoliko pozabavamo, ker na ta način za nekaj časa pozabimo na vsakdanje skrbi. Gori omenjena društva vabijo vse člane in druge rojake iz bližnje in daljne okolice, da se piknika vdeležite v velikem številu. Piknik se vrši skozi dva dni, 3. in 4. julija! Prijazno vas vabi

Odbor.

PIKNIK V BUTTE

Butte, Mont. — Na zadnji seji društva "Slovenskih sinov" št. 149 SSPZ je članstvo sklenilo, da dne 10. julija priredimo piknik v Elk Park Camp. Vsi člani so prošeni, da se tega piknika vdeležijo. Tudi sosedna društva so prošena, da nas posetijo. Za dobro postrežbo bo odbor v vseh ozirih preskrbel. Torej vsi na piknik. Kdor ga zamudi, mu bo žal. Zvečer pa se bo vršil ples v Narodnem domu. Kdaj se bo končal, je odvisno od razpoloženja navzočih.

Članstvo tudi obveščam, da se bo prihodnja seja vršila v soboto 9. julija ob 7:30 zvečer namesto 10. julija. Torej pridite vsi!

John Petritz, tajnik.

DRUŠTVO ŠT. 63

Sheboygan, Wis. — Članstvu društva Skala št. 63 SSPZ se naznanja, da se gotovo vdeležite seje dne 3. julija ob 9. uri dopoldne, ker boste slišali račune za preteklih šest mesecev. Poleg tega se bo razpravljalo zaradi piknika. Torej se vdeležite vsi. Bratski pozdrav!

Frank Jamnik, tajnik.

VABILO NA PIKNIK

North Braddock, Pa. — Dne 10. julija priredi društvo št. 239 svoj letni piknik. Zatorej ste vabljeni vsi člani in prijatelji, da nas posetite v obilnem številu. Tisti, ki nimate svtomobilov, je bilo sklenjeno na seji, da zanje preskrbimo bus, ki odpelje iz North Braddocka točno ob 2.45 popoldne (novi čas), druga postaja pa bo ob 3. uri popoldne pred Hrvaškim domom na Tablet Ave., Braddock, Pa.

Na tem pikniku bo nekaj novega in tudi smešnega. Kaj bo to, ne povem, ker potem bi bilo vse pokvarjeno. Za poskočnice in druge plese nam bodo igrali dobro poznani muzikantje Joe Koračin in njegovi Slovene Aces, ki igrajo vsak ponedeljek in sredo ob 3. popoldne EST na postaji WHJB v Greensburgu, Pa. Torej prijatelji, nabrusite si pete, ker ti fantje vam ne bodo pustili mirovati. Odbor bo seveda tudi gledal, da bo vsega zadosti, kar rabijo suha grla in prazni želodci. Tudi oddaljena društva in prijtelji ste vabljeni, da nas posetite v večjem številu in v enakem slučaju vam bomo na razpolago.

Pričakujemo vas torej 10. julija na Church Hill Turtle Creek, Pa. Z bratskim pozdravom,

Louis Karish, tajnik.

Dne 12. junija je umrl na Church Hill dobro poznani Louis Hrvat, star 71 let in eden prvih naseljencev v teh krajih. Rojen je bil v Gornjih Ribnici na Dolenjskem. Pred petimi meseci mu je umrla soproga. Tukaj zapušča sina in tri hčere in več sorodnikov. — L. K.

PIKNIK V STRABANE, PENN'A

Strabane, Pa. — Dne 10. julija priredi Vrtec št. 10 piknik v Drenickovem parku. Igral bo Joe Umekov orkester iz Niles, Ohio. Začetek ob 2. uri popoldne. Rojaki od blizu in daleč so prijazno vabljeni.

Frances Vrhovnik.

Roosevelt pozivlja k podpori liberalnih kandidatov

(Dalje s 1. str.)

mislimo, da je Hague podpredsednik demokratske narodne eksekutive in da kot katoličan uživa popolno oporo katoliške hierarhije, tedaj razumemo, kakšnega poguma je bilo potreba za tako obsodbo. Roosevelt je rekel:

"Enako me zanima stališče kandidatov ali njih podpornikov z ozirom na pravice ameriških državljanov, shajati se na mirnih zborovanjih ter javno izražati svoje nazore glede važnih socialnih in ekonomskih vprašanj. Tam, kjer je posamezniku zanikana svoboda govora in bogočastja, je ustavna demokrcaija nemogoča. Ameriško ljudstvo se ne bo dalo vrati od nikogar, ki pod pretvezo patrijotizma poskuša zatreti osebno svobodo."

Roosevelt je razmotrival v govoru tudi obstoječi gospodarski položaj ter rekel, da mu je vseno, če se poslabšanje razmer imenuje depresijo ali recesijo. Opozoril je, da so se v letu 1937 skupni narodni dohodki skrčili na 38 milijard dolarjev ter da v tem stopnjema rastli do lani, ko so priplezali do 70 milijard; izrazil je upane, da letos ne bodo padli pod 60 milijard. Rekel je dalje, da je novi položaj produkt razmer, katere so poskušali ustvariti ne samo delodajalci, temveč tudi delavski voditelji in vlada. Delodajalci so zahtevali omejitev javnega trošenja, pognali produkcijo v višek in postavili tako visoke cene, da za izdelke ni bilo mogoče najti trga. Tudi nekateri delavski voditelji so pod pritiskom dolgoletnega zatiranja prišli nekod šli predaleč, povzročali strah ter zahtevali, da delodajalci pristaneo ne le na kolektivna pogajanja, temveč da trpijo tudi posledice sporov in bojev med delavstvom samim. Nasprotna vlade je bila v tem, ker je bila preveč optimistična in ker je že lani ni sprejela zakona o minimalne mezde in maksimalne delovne ure.

V tej zvezi je predsednik omenil gosal tiste delodajalce, ki so sami valjajo v razkošju, kriče pa da bo dežela šla k vragu, ker kongres končno sprejel zakon, ki uvaja $11 kot tedenski mezdni minimum.

August Kollander
6419 ST. CLAIR AVENUE
v Slovenskem Nar. Domu
PRODAJA parobrodne lističe za vse prekomorske parnike;
POSILJA denar v staro domovino točno in po dnevnih cenah;
OPRAVLJA notarske posle.
Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke.

Slovenska Svobodomiselna Podporna Zveza

USTANOVLJENA 1908 INKORPORIRANA 1909

GLAVNI URAD: 245-47 WEST 103rd STREET, CHICAGO, ILL.
Telefon: PULLMAN 9665

UPRAVNI ODBOR:

JOHN KVARTICH, predsednik, 411 Station Street, Bridgeville, Pa.
RUDOLPH LISCH, podpredsednik, 1393 E. 47th St., Cleveland, O.
WILLIAM RUS, tajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
ANTON ZAITZ, pomožni tajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
MIRKO KUHEL, blagajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
MICHAEL VRHOVNIK, direktor angleško poslujočih in mladinskih društev, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill

NADZORNI ODBOR:

WILLIAM CANDON, predsednik, 1058 E. 72nd St., Cleveland, O.
JOSEPH H. GRILLS, Box 69, Moon Run, Pa.
JOHN MARN, 618 W. Pierce St., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

FRANK PUCEL, predsednik, 17921 Delavan Road, Cleveland, Ohio
FRANK MEDVED, Box 40, Yukon, Pa.
VINCENT PUGEL, 1409 South 56th St., West Allis, Wis.

UREDNIK-UPRAVNIK GLASILA:

VATRO J. GRILL, 6231 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio

GLAVNI ZDRAVNIK:

DR. F. J. ARCH, 618 Chestnut St., Pittsburgh, Pa.

V DEŽELI OLJA, BOMBAŽA IN KRAV . . .

MIRKO G. KUHEL

(Nadaljevanje)

Naši legalni posli so imeli biti zaključeni 8. decembra popoldne. Ker sem imel celo dopoldne na razpolago, sem se pridružil Conlonu, in Jennings naju je z avtomobilom odpeljal v Jaurez. Zvečer sem imel odpotovati nazaj proti Chicagi in— zimi! V El Paso je toplomer kazal 73 stopinj gorkote. Zimska suknja je počivala v hotelski sobi. Sploh ne vem, čemu sem jo vzel na pot. Celo suknjič je bil ta dan odveč. Ko sem par ur kasneje govoril po telefonu tja v Chicago z Majkom Vrhovnikom, sem se neizmerno dobro počutil kljub vročini in potnim sragam, ki so mi tekle po licih. V Chicagi je toplomer kazal ravno "ničlo". Velik mraz in sneg je spremenil celi osrednji zapad in okolico Velikih jezer v pravcato Alasko, medtem ko sem se jaz v severni Mehiki "kuhal" v vročini.

Jenningsu je Jaurez znan kot lastni dom. Boljšega vodnika ne bi mogel dobiti. Vstavili smo se pred mestnim sejmiščem, ki je velika štirikotna stavba in zavzema cel mestni blok. Tukaj imajo kramarji svojo robo razstavljeno po "štantih" kot na sejmu v starem kraju; razlika je ta, da so tukaj prostori tako nabiti tesno poleg drugega, da komaj ostaja prostora za odjemalce. V enem delu prodajajo samo suho robo, slamnate in lesene izdelke, lončevino in porcelan. Drugi del je namenjen za razna oblačila, perilo in blago, odeje, klobuke, čepice, čevlje in šolne vseh vrst, načinov in noš, preproge, robce in rute. Druga stran je nakopičena z raznimi jestvinami, sadjem, poljskimi pridelki, zelenjavo, maslom, pecivom, suhim in svežim mesom in ribami. Vzduh je grozen in skoraj nepreneslјiv. Zdelo se mi je, da vidim največjo šunko na svetu, pa sem se prevaril. Bilo je le goveje stegno, pokrito z milijoni — muh! Preko meje bi gotovo vse polili z gasolinom in zažgali. Ni čuda, da je prebivalstvo podvrženo epidemičnim boleznim. Po sredini tega sejmišča so razvrščeni spominki, ki najbolj zanimajo turiste. Cene so zelo visoke, a z barantanjem se napravi za dve tretjini manj. Spomnil sem se na chicaški Ghetto na Maxwell ulici. Tam je vsa ropotija razložena po pločnikih. Razlika je le ta, da vas tukaj pulijo za rokav temnopolti Mehikanci, na Maxwell ulici pa prevladujejo vsiljivi Židi, katerim so se baje jeziki zmešali in govore vse "šprahe", še "po mutasto" menda. Poleg neznosnega smradu pa vlada na jaureškem sejmišču še ogromen krik in ropot, vpitje in vrvenje kot v zverinjaku v Lincoln parku, kadar krmijo zverinjad.

Nakupil sem par predmetov, katere bi najbrž precej drago plačal, ako bi me Jennings ne poučil "barantati". — "Če zahteva dolar, mu obljubi deset centov. Kupil boš gotovo za dvajset!"

Peljali so me mimo magistrata, ki je obenem policijska postaja. To je velika opekasta zgradba, ki nima nobene privlačnosti. Omenjam jo le vsled tega, ker menda še sedaj tam čakajo, kedaj pridem po moj film. Le naj čakajo! Bog jim požvižgaj!

Najstarejše poslopje v mestu je misijon in cerkev Madre Nustre de Guadelupe, ki je bilo zgrajeno v 17. stoletju po španskih padrih in konskvedorjih, in je baje prva zgradba postavljena po Evropejcih na ameriškem kontinentu.

Najzopernejša ulica med vsemi se mi je zdela Avenida Diablo, prava "vražja ulica". Na to ime so krstili ozko, vijugasto cestico vsled javne obrti, kateri so namenjene skoraj vsa poslopja, mala in velika, dobra in slaba. Prostitucija! Nad vratmi teh hiš vise male tablice, na katerih so naslikani vsakojaki vražički in hudički, rogati in kosmati, kakor tudi gladki in vitki, ki z repom v obliki puščice kažejo, kje je vhod. Tukaj se baranta kakor na sejmišču! Jennings je pojasnil, da tu ni varno hoditi niti po dnevi. Ponoči je bil že marsikateri mošnoči "kidnapan", ko je zalezel v distrikt "rdečih luči". Zelo sem se oddahnil, ko smo zopet zavili na prometno cesto in se vstavili v prijazni gostilni. Točaj je bil Amerikanec, bivši Chicažan, ki nam je postregel s pristnim "Pabstom". Zapustil je Chicago, čim se je dežela posušila in sedaj si tukaj služi prav dobro življenje. Povedal nam je precej zgodb, katere pa ne spadajo v moj potopis. Mehiške postave so precej ostre glede lastninskih pravic bodisi posestev in obrti. Prepovedujejo namreč nedržavljanom, da bi lastovali več kot 49% lastnine v katerikoli obrti. V Chicagi sem že večkrat slišal o mehiškem žgavnju, ki ga kuhajo iz kakta. Imenuje se "tekeela" in ima več "kika" kot deset mul. Točaj ga nam je dal pokusiti, pa ni šlo, kljub temu, da je notranji rob kozarčka obdrgnil z lemonovo kislino in ga osolil. Poleg tega me je pa popadel velik glovobol in komaj sem čakal, da se povrnemo v El Paso.

Na mednarodnem mostu so carinarji pregledali zavoje z našimi suvenirji. Predložiti smo morali podpisane izjave, kaj se v paketih nahaja, nakar so nas pustili naprej brez nadaljnih ceremonij ali stroškov. S tem je bil zaključen moj obisk v Mehiko. Dogodki prejšno nedeljo so bili še preveč živo zarisani v moj spomin, da bi vzbujali občutek hvaležnosti v mojem preprostem srcu. Kar pa sem videl in slišal danes, me je navdalo z gnusom.

V hotelu smo srečali drugega odvetnika iz Chicage, ki je istotako prišel na dražbo in obenem pripeljal svojo soprogo na kratke počitnice. Želela je na vsak način iti v Jaurez, ko je slišala, kaj smo mi videli. Smatral sem se že za izkušenca v teh zadevah, zato sem ji svetoval, kako naj se ravna v mestnem sejmišču. Barantati mora "po judovsko"! Jew 'em down! — Odvetnika Conlona je oblila rdečica in se je nemudoma poslovil. Namignil mi je, da mu sledim.

"Prav dobro si ga polomil," mi zašepeta na uho. "Mar ne veš, da sta oba židovske vere?"

Ni mi potrebno posebej naglašati, da je sedaj mene oblila rdečica.

Par ur kasneje se je vršila dražba in telefonska družba je bila prodana za $18,000 v gotovini. Imel sem polno moč za odločevati, ali sodelujemo pri dražbi ali ne. Odločil sem se za slednje. Devet dnevno potovanje in opazovanje od postaje do postaje me je privedlo do prepričanja, da bi nam bilo nemogoče družbo obratovati brez izgub in nadaljnih sitnosti. Na dražbi je bilo prisotnih poleg številnih advokatov še kakih petnajst bivših delničarjev, ki so sledili "pogrebnim" ceremonijam svojih investicij. Na uradni ovitek, kjer sem hranil vse podatke in listine v zvezi s Central Texas Telephone Co., sem zapisal: Requiescat in pace!

Nato sem rezerviral sedež na večernem vlaku, ki je imel odvoziti proti Fort Worthu in nazaj proti domu ob 9. zvečer. S tem se je imel zaključiti zadnji del mojega potovanja, s katerim sem ob prihodu v Chicago 10. decembra prevandral skoraj 4300 milj.

Zavil sem še v hotelsko brivnico, kjer sem si dal ostriči lase in obriti. Brivec se je končno spravil še na moje brkice. Hotel jih je menda spraviti v red, kajti štrlele so na vse kraje kot izrabljena sirkova krtača. Pa ni imel sreče. Brskal je po eni strani, nato po drugi toliko časa, da ga Conlon opomni, da nima časa čakati do sodnega dneva. Pogledal sem se v zrcalo. O, geewhiz! Ostalo mi je pod nosom, tik nad zgornjo ustnico le — par ščetin. Brivec je priznal, da mu je britev na eni strani nekoliko "spodletela", vsled česar je moral naravnati še drugo stran.

Doma imam gramofonsko ploščo, na kateri pojeta Bele in Plut iz Clevelanda ono o brkah nekam tako-le:

Po poti pa naš fant prihaja,
prišel iz daljnega je kraja.
Pod nosom vetrič brk šest
maja —
na levo tri — na desno tri . . .

Prijel sem za britev in odbil še tistih šest ščetin . . .

— KONEC —

OD TEDNA DO TEDNA

(Dalje s 1. str.)

li radi pomanjkanja političnih strank. Izkušnje pokazujejo, da kadarkoli v kaki deželi pride do diktature (proglas diktature v Jugoslaviji od kralja Aleksandra l. 1929 je tipičen primer!) ji navadno pripravi pot politična demoralizacija, izvirajoča iz preobilice političnih strank, ki se ne morejo zediniti glede nikakega programa, delajo vsako stabilnost nemogočo, nakar se zmedena in obupana masa pasivno ukloni volji diktatorja.

* * *

Primarne volitve v Ameriki pomenijo, da ima ljudstvo v rokah vso politično oblast. Ako jo bo znalo razumno rabiti, ni nobenega vzroka, zakaj bi se ne moglo izvesti najdalekoseznejše socialne in ekonomske reforme brez podiranja starih in grajenja novih strank. Pod sistemom primarnih volitev so programi političnih strank podvrženi procesu stalnega revidiranja; primarne volitve spravljajo v pogon tok politične evolucije, ki se nikoli ne ustavi. Tak način napredka je sicer navadno počasen in nešpektakularen, ampak je siguren.

ČRTANI, ČRTANI NAZAJ SPREJETI, PRESTOPLI IN UMRLI ČLANI

Društ. štev.
Lodge No.

1 Črtani: F. Plahutnik, 22, C. 21648; V. Plahutnik, 26, C. 21649, J. Wersshaj, 44, C. 29.
16 Črtana: Frances Mazel, 18, C. 24075.
18 Črtana: John Dolčič, 34, C. 41005; Umrla: Mary Kikel, 45, C. A11948.
20 Črtan: Frank Urbas, 37, C. 20200.
23 Črtan: Martin Lapajne, 49, C. 24026.
25 Črtan: George Matjašič, 17, C. 41026.
26 Črtani: Rosi Red, 18, C. 42057; Stanley Oshaben, 18, C. 43113; Jacob Knefelc, 26, C. 6738; John Perko, 40, C. 3407.
27 Črtana: Carl Cerar, 19, C. 21184; Mary Grošel, 29, C. 21885.
35 Prestopil od dr. št. 26: Peter Markus, 16, C. 20738.
53 Črtana: Josephine Horžen, 18, C. 50015; Frank Horžen, 18, C. 70025.
74 Črtan nazaj sprejet: Frank Avsec, 39, C. 8440.
77 Črtan: John Miller, 36, C. A8945.
80 Umrl: Michael Mize, 36, C. 22760.
87 Črtan: Joseph Maren, 36, C. 23817.
89 Črtan nazaj sprejet: Nick Svidunovich 23, C. 23190.
100 Prestopila od dr. št. 19: Angela Arko, 19, 21138.
104 Črtana: Joseph Stirn, 16, C. 15487; Albert Stirn, 18, C. 20111.
105 Prestopila od dr. št. 170: Katherine Wrishnik, 38, C. 23502.
114 Prestopila od dr. št. 26: Matilda Tomšič, 22, C. A16580.
120 Črtane: Nellie Konček, 17, C. 40885; Louise Perko, 23, C. 22565; Mary Trampush, 41, C. 41436.
123 Črtana nazaj sprejeta: Matt Goreta, 27, C. 9226; Mary Goreta, 18, C. 9681.
125 Črtan nazaj sprejet: George Jurčevich, 40, C. 40900.
126 Črtana nazaj sprejeta: Rosi Fuček, 48, C. 22988.
127 Črtan nazaj sprejet: Thomas Reven, 34, C. 40803.
139 Umrl: John Vojko, 39, C. 22637.
141 Črtan: Louise Slak, 18, C. 24241.
142 Črtana: Ana Stubls, 17, C. 20418; Angela Folks, 18, C. 23189.
144 Črtan: Edward Gerk, 17, C. 41187.
146 Črtan nazaj sprejet: Stanley Zakulec, 23, C. 41247; Črtani: Matijevich George, 30, C. 24120; Matijevich Mike, 18, C. 41998; Matijevich Mary, 18, C. 24108.
152 Črtan: Mike Skorja, 38, C. 41900.
155 Črtan: John Lepovich, 37, C. 15445; Umrl: Vladislav Novak, 41, C. 15038.
156 Prestopil od dr. št. 220: Stephen Martinčič, 17, C. 23866.
162 Umrl: Matija Pristavec, 42, C. 23034.
179 Črtana: Anna Albert, 18, C. A13077.
183 Črtana: Theresa Leskovišek, 23, C. 22420.
187. Črtani nazaj sprejeti: Matt Sneider Sr., 43, C. 22326; Stanley Budich, 39, C. 23894; Jelena Budich, 43, C. 23895.
189 Črtana nazaj sprejeta: Mike Kohut, 16, C. 21912; Rose Kohut, 22, C. 21826.
196 Črtana: Elizabeth Polovščak, 32, C. 23323.
209 Črtan: Lloyd Morrisethie, 26, C. 22665.
215 Prestopil od dr. št. 20: Frank Drampetic, 20, C. 21514.
216 Črtan nazaj sprejet: Mike Ferlin, 37, C. 22619.
218 Črtana: Rose Noča, 50, C. 24285.
220 Umrl: Valentin Bobič, 36, C. 23114.
222 Črtan: Nick Mestrovich, 43, C. 23129.
226 Črtan: F. Fedik, 25, C. 40851.
234 Črtana: Jack O'Hara, 26, C. 22086; Chester Kowalski, 19, C. 40145.

ANTON ZAITZ,
pomožni tajnik

INSURED

VLOGE

v tej posojilnici

zavarovane do $5,000.00 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.
Sprejemamo osebne in društvene vloge

Plačane obresti po 3%

St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Avenue HEnd. 5670

NAJCENEJŠI SLOVENSKI DNEVNIK V AMERIKI JE

ENAKOPRAVNOST

6231 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio

Naročnina za celo leto izven Clevelanda je samo $4.50.
Unijsko delo—zmerne cene

Račun - SSPZ - Statement

Mlad. oddelek Juvenile Dept.

APRIL, 1938

Vrtec štev. Vrtec No.	Vrtci vplačali: Vrtec' Paid-In:	Vrtci prejeli: Vrtec' Received:
1	$ 13.19	$—.—
2	7.07	—.—
3	9.65	—.—
4	1.77	—.—
5	34.70	13.69
6	6.25	—.—
7	.54	—.—
8	2.34	—.—
9	19.76	—.—
10	9.13	—.—
11	24.20	11.46
12	4.85	—.—
13	4.86	—.—
14	4.06	—.—
15	3.45	—.—
16	4.14	—.—
17	1.13	—.—
18	1.31	—.—
19	1.26	—.—
20	.90	—.—
21	5.30	—.—
22	1.90	—.—
23	1.52	7.46
24	1.31	—.—
25	.18	—.—
26	1.52	—.—
27	.18	—.—
28	3.56	—.—
29	.72	—.—
30	8.64	9.31
31	3.65	—.—
32	2.52	—.—
33	7.83	—.—
34	5.40	—.—
35	2.57	—.—
36	1.08	—.—
37	1.25	—.—
38	.54	—.—
39	1.93	—.—
40	.18	—.—
41	5.45	—.—
42	.36	—.—
43	.72	—.—
44	10.56	—.—
45	.54	—.—
46	1.13	—.—
47	1.49	—.—
49	.77	—.—
50	3.24	—.—
51	2.34	—.—
52	1.28	—.—
53	5.58	—.—
54	1.49	—.—
55	1.36	—.—
57	1.75	—.—
58	.18	—.—
59	1.00	—.—
60	2.67	—.—
61	1.83	—.—
62	5.58	—.—
63	.20	—.—
64	1.08	—.—
65	.36	—.—
66	1.67	—.—
67	4.63	—.—
68	.22	—.—
69	.36	—.—
70	.18	—.—
71	2.52	6.58
72	11.18	—.—
73	.54	4.92
74	.28	—.—
75	2.95	—.—
76	4.57	1.27
77	6.63	—.—
78	2.70	—.—
79	.82	—.—
80	.54	—.—
81	2.52	—.—
83	2.08	—.—
84	.36	—.—
85	4.80	—.—
87	1.08	—.—
88	.77	—.—
89	1.26	—.—
90	.18	—.—
91	1.08	—.—
93	3.69	—.—
94	.54	—.—
95	1.74	—.—
96	5.98	—.—
97	1.85	—.—
98	1.08	—.—
99	.40	—.—
100	.18	—.—
101	6.71	—.—
102	2.57	—.—
103	7.13	—.—
104	.90	—.—
105	.54	—.—
108	3.18	—.—
109	3.96	—.—
110	6.05	—.—
111	.54	—.—
112	2.16	—.—
113	.23	—.—
114	.23	—.—
117	.36	—.—
118	5.88	4.92
119	—.—	—.—
120	.20	—.—
121	7.65	—.—
122	4.24	10.31
123	3.54	—.—
124	3.04	—.—
125	.54	—.—
126	3.31	—.—
127	1.29	—.—
128	2.00	—.—
129	.72	—.—
130	2.44	—.—
131	3.85	—.—
132	.18	—.—
133	.36	—.—
134	1.80	—.—
135	.90	—.—
136	.36	—.—
137	.20	—.—
138	2.39	—.—
139	8.47	—.—
140	14.74	—.—
141	4.26	—.—
142	1.39	—.—
143	1.44	—.—
144	1.08	11.38
145	.18	—.—
146	1.20	—.—
147	.18	—.—
148	2.08	—.—
149	.36	—.—
150	.64	—.—
151	1.77	—.—
152	.36	—.—
154	1.49	—.—
155	1.00	—.—
156	2.41	—.—
157	1.26	—.—
158	1.31	—.—
159	3.90	—.—
160	9.66	—.—
163	1.67	—.—
164	1.80	—.—
165	.23	—.—
166	.49	—.—
167	5.98	—.—
169	—.—	—.—
170	.95	—.—
172	.18	—.—
173	1.28	—.—

March's assessment paid in April

52	3.40	—.—
92	.18	7.46
169	18.02	—.—
Skupaj-Total	$499.49	$88.76

WILLIAM RUS,
gl. taj. — Sup. Sec'y
M. G. KUHEL,
gl. blag. — Sup. Treas.

Članski oddelek Adult Department

MAY, 1938

Društ. štev. Lodge No.	Društva vplačala: Lodges Paid-In:	Društva prejela: Lodges Received:
1	$ 191.56	$ 66.50
2	107.68	42.00
3	136.66	48.00
4	54.81	10.00
5	58.93	—.—
6	25.44	34.00
7	76.53	25.00
8	65.20	106.00
9	101.22	55.00
10	78.54	—.—
11	50.91	52.00
12	28.88	15.00
13	29.87	32.00
14	81.37	70.00
15	28.80	20.00
16	91.63	20.00
17	35.80	—.—
18	223.48	80.00
19	141.66	16.50
20	770.07	199.00
21	2.71	—.—
22	210.53	41.00
23	75.02	49.50
24	265.93	70.00
25	83.38	3.00
26	509.34	37.50
27	156.52	5.00
28	177.30	30.00
29	101.84	120.00
30	17.97	20.00
31	48.59	23.00
34	33.84	45.00
35	94.92	19.00
36	35.25	3.00
37	83.31	42.00
38	35.78	—.—
39	86.09	27.00
40	24.21	—.—
41	146.24	22.00
42	57.12	5.00
43	13.15	189.52
44	21.79	5.00
45	5.41	—.—
46	139.27	15.00
47	48.19	95.00
48	85.57	21.00
52	19.12	—.—
53	53.66	—.—
54	212.51	35.00
55	96.05	77.10
56	72.44	—.—
57	4.89	—.—
59	129.10	45.00
60	87.71	85.00
61	53.32	—.—
62	22.59	30.00
63	153.73	65.00
64	56.56	—.—
65	11.10	—.—
66	37.69	—.—
67	69.87	10.00
68	6.06	8.00
69	76.05	15.00
70	91.55	143.95
71	—.—	—.—
72	19.80	5.00
74	32.50	15.00
76	24.47	—.—
77	11.48	5.00
79	48.52	10.00
80	139.94	103.50
81	29.78	—.—
83	71.91	29.00
84	22.74	38.00
85	56.77	38.00
86	56.76	28.00
87	102.61	75.00
89	86.58	23.00
90	59.09	41.00
92	55.34	—.—
97	9.29	—.—
98	2.21	—.—
99	8.78	5.00
100	134.72	60.00
101	144.00	57.00
102	59.91	31.50
103	78.75	33.00
104	123.83	17.00
105	14.72	5.00
106	11.77	15.00
107	108.35	5.00
108	24.81	10.00
109	53.59	62.00
110	7.16	—.—
112	25.58	5.00
113	185.66	51.00
114	30.02	—.—
115	56.26	36.50
116	30.44	10.00
117	134.53	13.50
118	14.54	—.—
119	57.21	5.00
120	198.16	79.00
122	26.03	40.00
123	135.46	67.50
124	99.92	5.00
125	51.91	—.—
126	106.06	15.00
127	51.73	—.—
130	11.44	—.—
131	49.56	5.00
132	34.72	—.—
133	10.57	—.—
135	9.04	—.—
138	16.97	—.—
139	92.44	1,118.00
140	139.68	37.00
141	45.16	9.00
142	104.54	—.—
143	48.99	—.—
144	76.92	26.00
146	99.27	—.—
147	50.93	40.50
148	2.57	—.—
149	421.64	230.00
152	58.40	—.—
153	9.14	—.—
155	82.40	35.00
156	27.91	—.—
158	79.83	26.00
159	11.23	—.—
160	55.66	20.00
161	35.40	5.00
162	97.31	15.00
164	15.83	—.—
165	14.27	30.50
166	11.59	—.—
167	37.56	43.00
170	35.09	—.—
171	6.37	—.—
172	142.35	—.—
173	62.71	5.00
174	43.32	5.00
175	101.18	—.—
176	172.58	81.50
177	28.46	—.—
178	53.74	—.—
179	38.81	—.—
180	5.02	—.—
181	41.09	18.00
183	29.26	30.00
184	31.30	—.—
185	.22	—.—
187	56.78	5.00
188	30.25	26.00
189	126.62	28.00
190	25.21	15.00
191	27.12	30.00
192	73.07	21.00
193	12.68	—.—
194	6.08	—.—
195	13.21	—.—
196	44.06	55.00
197	118.85	—.—
198	341.21	12.00
199	37.68	—.—
200	84.61	61.00
201	42.48	—.—
202	47.02	—.—
203	16.29	—.—
204	129.86	—.—
205	101.83	—.—
206	7.53	5.00
207	29.19	—.—
208	12.77	—.—
209	145.49	30.00
210	26.94	—.—
211	49.97	—.—
213	7.59	—.—
214	8.32	—.—
215	72.98	15.00
216	27.22	30.00
218	85.41	32.00
219	40.96	—.—
220	73.90	30.00
221	36.49	—.—
222	69.04	40.00
223	32.84	15.00
225	68.15	20.00
226	55.32	582.00
227	144.13	39.00
230	82.10	—.—
231	25.46	—.—
233	23.56	—.—
234	56.68	—.—
235	92.44	—.—
236	44.20	—.—
237	—.—	65.00
238	21.36	—.—
239	92.62	126.50

April assessment paid in May

173	106.96	—.—
Skupaj Total	$14,413.00	$6,393.07

WILLIAM RUS,
gl. tajnik-Sup. Sec'y
MIRKO KUHEL,
gl. blag.-Sup. Treas.

Mlad. oddelek Juvenile Dept.

MAY, 1938

Vrtec štev. Vrtec No.	Vrtci vplačali: Vrtec' Paid-In:	Vrtci prejeli: Vrtec' Received:
1	$ 7.56	
2	7.07	
3	8.33	
4	1.77	
5	34.11	
6	5.05	
7	.54	
8	2.34	
9	19.50	
10	9.64	
11	24.89	
12	4.72	
13	6.36	
14	4.06	
15	2.68	
16	4.14	
17	1.13	
18	1.49	
19	1.26	
20	.90	
21	5.12	
22	1.90	
23	1.31	
24	1.31	
25	.18	
26	1.52	
27	.36	
28	3.56	
29	.72	
30	7.92	
31	3.47	
32	3.64	
33	8.67	
34	5.40	
35	2.57	
36	.72	
37	1.25	
38	.54	
39	1.93	
40	.18	
41	5.45	
42	.36	
43	.72	
44	9.84	
45	.54	
46	1.13	
47	1.49	
49	.77	
50	3.24	
51	2.34	
52	1.28	
53	5.58	
54	1.49	
55	1.36	
57	1.75	
58	.18	
59	1.00	
60	2.79	
61	2.21	
62	5.94	
63	.20	
64	.90	
65	.36	
66	1.67	
67	4.63	
68	.72	
69	.36	
70	.18	
71	2.34	
72	—.—	
73	.54	
74	.28	
75	2.93	
76	4.57	
77	6.63	
78	2.70	
79	.82	
80	.54	
81	2.52	
83	2.08	
84	.36	
85	5.45	
87	1.08	
88	.77	
89	1.26	
90	.18	
91	1.08	
93	2.31	
94	.54	
95	3.90	
96	6.34	
97	1.85	
98	1.08	
99	.40	
100	.18	
101	7.07	
102	2.57	
103	6.95	
104	.90	
105	.54	
108	3.36	
109	3.06	
110	6.05	
111	.54	
112	2.16	
113	.23	
114	.23	
117	.36	
118	5.88	
119	1.72	
120	.20	
121	7.30	
122	4.06	
123	3.90	
124	1.52	
125	.54	
126	3.31	
127	1.29	
128	2.00	
129	.72	
130	2.44	
131	5.79	
132	.18	
133	.36	
134	2.90	
135	.90	
136	.36	
137	.20	
138	2.39	
139	10.77	
140	13.21	
141	4.26	
142	1.39	
143	1.44	
144	1.08	
145	.18	
146	1.20	
147	.90	
148	1.95	
149	.36	
150	.64	
151	1.31	
152	.36	
154	1.49	
155	1.00	
156	2.45	
157	1.26	
158	1.31	
159	3.90	
160	9.66	
163	1.67	
164	1.80	
165	.23	
166	.49	
167	5.98	
169	.—	
170	.95	
172	.70	
173	1.28	

April's assessment paid in May

119	1.70	
169	16.23	
Skupaj — Total	$484.05	

WILLIAM RUS,
gl. tajnik-Sup. Sec'y
M. G. KUHEL,
gl. blag.-Sup. Treas.

DO YOU KNOW THAT -
SSPZ HAS SIX MODERN PLANS OF LIFE INSURANCE?

PROGRESS
"NAPREDEK"

Fraternalism in Action
The SSPZ paid to its members $4,000,000 in benefits since organization.

National Athletic Meet on Sept. 3-4-5

By MICHAEL VRHOVNIK

M. Vrhovnik

And now, with the season of SPRING and Max Schmeling, the "Black Uhlan" (Made blacker by the lightning thrusts of the "Black Bomber"), definitely, out of the surrent picture of interest, with SPRING certain to stage a successful and much-needed comeback next year, but "Poor-rich" Maxie, I'm afriad, never again to grace the throne of the fistic world, not even if the "great fuehrer" wills it so, let us turn to the approaching gala event on the calendar of sports, our S. S. P. Z. SIXTH NATIONAL ATHLETIC MEET which will be staged in Bridgeville, Pa., next September 3-4-5.

Unlike all former Olympic and National Meets in which a variety of events were open to entry, the 1938 CLASSIC will consist of but one competitive sport, that being a NATIONAL SOFTBALL TOURNEY, divided into two separate classes, one for the Senior teams and the other for Juniors. The defending champions are the PROGRESSORS of Bridgeville in the Senior division, who thrice in consecutive order, annexed the softball title of the Society, the first time in their "debut" in Cleveland in 1935, the following year in Chicago, and again, last year, in beautiful Gordon park just off St. Clair avenue, and the COMETS of Ambridge, who won the initial Vrtec championship, coming out victorious in an elimination series which brought together the JUGOSLAVS of Indianapolis, OUTLOOKERS and SPARTAN JUNIORS of Cleveland and the CHAMPIONS. Both the PROGRESSORS and COMETS will, of course, be back this coming Labor Day week-end bent on retaining their laurels, the former to gain a firmer hold on the valuable traveling trophy now in their possession and the latter to repeat, if possible, the victory march of 1938 and win another permanent award. On the other hand, the opposition will have their say in giving battle, equally determined to bring about the dethronement of the present titleholders. Whether they will succeed or not, time will tell.

Bridgeville, the hometown of our Supreme President and those "never-give-up" PROGRESSORS, a thriving, progressive town with a population of close to three thousand people, nestled among the hills of Western Pennsylvania and located about half way between Pittsburgh and the Strabane-Houston-Canonsburg District and bounded on all sides by communities in which S. S. P. Z. lodges and Vrtec units are established, will, for the first time since the inauguration of our annual athletic meets, assume the important role of host to visiting players and spectators from Cleveland, Indianapolis, Chicago, Milwaukee, Pierce (West Virginia), Pennsy towns and other points. All local tournament preparation and management will be handled by the PROGRESSORS. The rules, entry blanks and fees, team and individual awards will be taken care of by the National Athletic Board through the Home Office.

Our National Athletic Meet, even though, perhaps, it has lost some of the glamor and flavor that surrounded it in the early years, is still the biggest and most attractive sports feature the Society has to offer her youth. No other event, not the bowling tournament of last spring or any previous intercity or league contests, has yet eclipsed its significance as an athletic attraction. It's true that the Society has not made enormous gains in membership through athletic interests, but it can be said, truthfully, that the last four E. S. lodges were organized directly through this single feature and has been instrumental ever since in helping to scatter the clouds of monotony, and create a stronger bond of understanding and a somewhat greater desire for friendly competition. That it has its share of evils, there is no question, but the good derived by the Society in publicity and membership gains (small though they may be) is worth far more than the $250.00 or $300.00 annually contributed towards its promotion. It's survival, of course, depends on the amount of interest and effort expended by the E. S. lodges and Vrtec units to bring about the maximum satisfaction to the individual members and branches participating and the Society as whole.

COOPERATION in its pure fraternal form is necessary. It must come from the four corners of the Society, at least from those sections of the country where the membership is thickest, in order that our National Meets carry the ring of national importance. They must be made not only to appear important in print and in name, but in every possible way, in fact. A championship of any kind cannot be important or worthy of great effort if the members, themselves, do not think so. There must be that REAL DESIRE to achieve championship honors, otherwise, there can be little or no lasting compensation in winning them. You, who will meet on the fields of Bridgeville in the National Softball Tourney, compete on that basis! Strive to win the championship of the S. S. P. Z. by playing just as hard as you would if the championship of all fraternal societies were at stake! (Some day, there will be inter-organizational meets on a national scale.— That probably is the next step in the promotion of athletic interest among fraternal societies.) Through such performances, I'm sure the Society cannot fail to gain something more than mere publicity and new members.

With the PROGRESSORS, inspired by the leadership of our Supreme President, at the helm, the SUCCESS of the National Softball Tourney, the English-speaking Conference and all social affairs (including the "Official" 30th Anniversary celebration), combined during the week-end of Sept. 3-4-5, is safely assured and will mark another sterling example of courage, determination and desire to succeed and lead by the S. S. P. Z. LIGHT OF PROGRESS and TRUE FRATERNAL SPORTSMANSHIP! Members in all three districts, Eastern, Central and Western, are urged to attend their July and August meetings for the purpose of creating, if possible, a new athletic renaissance, and, thereby, set the wheels of activity in clockwise motion insuring, both, attendance and participatin in the forthcoming event! YOU HAVE A DUTY TO PERFORM—TAKE A FIRMER HOLD ON THE BANNER OF THE SOCIETY—RAISE IT HIGH AND CARRY IT FORWARD—OUR JUNIORS ARE LOOKING TO US FOR ENCOURAGEMENT AND INSPIRATION—OUR DEEDS WILL LIGHT THE WAY FOR THEM, BE THEY ATHLETIC, CULTURAL, SOCIAL, ECONOMIC, POLITICAL OR ANY OTHER WORTHWHILE ACTIVITY! LET US NOT FAIL THEM!

Progressor Affairs Just For Fun

By Jolly

June 30—Vrtec Marshmallow and Weiner Roast!

Late Thursday afternoon the gang of mirthful Progressor Vrtec members will gather at the Slovene Home in readiness to begin the limited hike to Presto Park, where their initial Weiner Roast will be held. While the sun is at its brighest, games will be played, various contests run off and music at hand for those who desire dancing. As the sun begins to disappear, the surroundings will be brightened by the glowing flames of our radiant campfire. Around this flaming heap will be seated our Vrtec members whose greatest joy will be "toasting and roasting their own."

July 3rd—Progressors Joint Picnic!

Once again cooperation looms us onward as we most willingly consent to the sponsoring of a joint outing at our spacious Slovene Presto Park, with the S. M. B. A. Society of Bridgeville. Mushball games, dancing and refreshments beginning in the afternoon and continuing on until the wee hours of the morning. Jack Sharky and his orchestra with a variety of Slovene and popular dance tunes will feature the music. You and yours, sister and hers, brother and his, mom and hers, daddy and his FRIENDS are invited—most cordially.

July 4th—Progressors Sky Rocket Dance!

Bing! Bang!! Bang!! And here we have the Progressors shooting off their Sky Rocket Dance at the Slovene Hall, Bridgeville. There will be polka music and mushball games all afternoon. In the evening, Christy Mazza and his blasting Casanovians will delight the dancers and entertain the music lovers. Dancing will begin at 8:00 E. S. T. Admission will be 35c. May we have the full support and cooperation of all our S. S. P. Z. units.

September 3, 4, 5—Sixth Nat'l Athletic Meet!

Since we Progressors have been guests at the past Olympic Meets we, this year, have decided to undertake the responsibility of being the proud hosts to our interstate SSPZ fans. To date detailed plans and preparations concerning this meet remain under cover, as our capable committee is secretly at work thrashing out the elaborate program which we hope will be met with entire satisfaction. Through this medium will be published weekly reports of the progress made by the committee concerning our awaited NATIONAL ATHLETIC MEET.

Evening Stars July 4th Picnic

White Valley, Pa. — Well folks, the Evening Stars are at it again, and this time with another picnic to be held at Glunt's Grove on July 4.

Art Defrance and his Melody Boys will furnish the music for the evening dancing. In the afternoon the Evening Stars are sponsoring another free dance to get you all in good swing for the evening. There will also be a ball game played in the afternoon. So come out all of you nearby SSPZ members and help us make a success of this affair.

All the committee wants is more cooperation from the members. There will be all kinds of refreshments and plenty of beer. So let us remind you again. July 4, Glunt's Grove, 1 mile north of Export on the Saltsburg road.

Committee

Who's Who — Slavs In America

As a result of five years research work, a book with the above title is now being prepared for printing, and will be published very shortly.

Before delivering it to the printer, the editor requests the last moment assistance from professional men and women of Slavonic descent (Bulgarians, Carpatho-Russians, Croatians, Czechs, Lausatian-Serbs, Poles, Russians, Serbians, Slovaks, Slovenes and Ukranians), whom he was unable to contact, and hereby asks them to send in the following information concerning themselves and of those known to them: Name in full, professional title, nationality (or descent) and the address. Others, especially young people, are requested to assist in gathering this information. Undoubtedly there is a professional or distinquished person of Slavic descent in your community, so do send us data regarding him (or her) in accordance with the above request.

The book will contain some 20 to 25 thousand names of the distinquished men and women of Slavonic parentage, as well as names of professionals who came to America from various Slav countries. As a REGISTER of wide scope, the book will also include those persons who have died and those who have returned to their homeland. Thru it the editor intends to register most of the Slav professionals since the Slavs began to come to the American continent. The book will include not only Slavs in the United States, but also those from Canada, Mexico, Central and South America, and will be published annually. The 1938 edition will be especially large, while the subsequent editions will be in modified form. Address your letters to:— SLAVONIC PRESS, 240 Manhattan Avenue, New York, N. Y.

Spartans Lose To Utopians, 8 to 5

Stan Zorc

The Utopians unofficially took the Cleveland S. S. P. Z. championship when they defeated the Spartans 8-5. Spartans, the big up and down team of the season, were at a new low and the Collinwooders had no trouble in winning.

The contests between these two teams in past years had always been colorful and exciting. This year, however, the game lacked color, spirit, and everything else, including spectators.

For the first three innings, the Spartans played very poorly, and the Utopians took advantage of this to score six runs. Then the Spartans tightened up and held the Collinwooders hitless for the next three innings. Meanwhile the Spartans dug up some batting power and scored five runs. With the score 6-5 in the seventh, the Spartans reverted to their poor playing and Utopians scored two more runs.

Utopians have a fine team and an especially good pitcher in Kraly. The victory is not begrudged them even tho they didn't have to work very hard for it. We hope they continue to keep up their good work.

The Spartans, who at the beginning of the season, were considered one of the strongest teams in the Inter-Lodge, are now being regarded as "washed-out." And who wonder after some of the performances they have been putting on. It seems that each week the boys get a little worse, and at the rate they've been going they should hit bottom very soon now. But when they do, there will be only one direction for them in which to go and that is back up. When that happens there will be many unpleasantly surprised teams left gasping for air.

Tonight the Spartans will face the CFU Strivers at Kirtland park. In the box, pitching his first game of the season for the Spartans, will be Stan Stokel. He needs no introduction to Spartans and Inter-Lodge fans will remember him as the lad who pitched a no-hit game last year against the SNPJ Feds only to lose 2-0. Should Stokel receive the support that Spehek failed to get from the team, the Spartans will have no trouble in winning and starting up the trail of victory.

UTOPIANS TROUNCE SPARTANS 8 TO 5

Cleveland, O. — The Utopians once aagin have shaken hands with lady victory by trouncing the Spartans. This makes 4 successive victories for our lads.

In the first inning the Utopians got two runs. One was scored by Frank (Jesse Owens) Tekavec and the other by Eddie Benedict.

The Spartans in the first inning scored one run which was made by Joe Moze.

In the second inning Pete Mannillo, the Utopians center fielder scored one run and in the third inning the Utopians' slugging trio Eddie Benedict, Frank Boljak and Joe Glavic scored 3 runs.

The Spartans didn't score again until the 4th inning when Lunder scored one run and in the sixth when Lunder, Koman and Florjancic scored three runs.

Utopians scored in seventh inning when Rudy Mesojedec walked and his shadow went to bat and hit his first home run of the season. Nice going, Bill Reya!

Utopians	AB	R	H	E
F. Tekavec, lf	4	1	0	0
F. Karda, 3b	3	0	2	0
Ed. Benedict, sc	4	2	2	0
Fr. Boljak, rf	2	1	1	0
Joe Glavic, 1b	3	1	1	1
Bud Kraly, p	3	0	1	0
P. Mannillo, cf	1	1	0	0
Tony Laznik, ss	2	0	0	0
R. Mesojedec, 2b	2	1	0	0
Bill Reya, c	3	1	1	0
Totals	27	8	9	1

Spartans	AB	R	H	E
J. Moze, ss	3	1	0	0
L. Batis, c	4	0	2	0
J. Lunder, 3b	3	2	2	1
F. Spehek, p	3	0	1	0
C. Koman, 2b	2	1	0	0
M. Florjancic, 1b	2	2	0	1
M. Batis, rf	2	0	1	1
S. Zagar, sc	3	0	0	0
S. Stokel, cf	2	0	0	0
T. Bolka, lf	2	0	0	0
Totals	26	5	6	3

On the Sidelines

What is Rudy Lisch trying to do? Manage the Spartans and umpire at the same time? Which will it be, Rudy?

Seen at the game was the smiling secretary of Utopians and her sister Frances.

What's the matter with the rest of the Utopian lads and lassies? Come on and cheer your team once in a while.

Missed at the game was the president of the Utopians Hank Zorman and his brother Joe. Also Frances Klemens and the Krevic sisters.

The next game the Utopians play will be July 1, against the Zumberaks at Gordon Park at 6:30. So until then your sports reporter bids you all adios.

Spaga

Lucile Grebenc Publishes Historical New England Novel for Book League

Interesting literary news crowds upon the Slovenes in bunches. Concurrently with the announcement of Louis Adamic's new book, comes the report that the Book League of America has selected for its May issue, Lucile Grebenc's "The Time of Change" a novel of the War of 1812.

Lucile Grebenc, the author, undoubtedly has a Slovene background. Her father came as a pioneer to Texas, where she was born. He died when she was still young, after which there is no trace of his background. The name indicates beyond doubt that the author is a Slovene.

Lucile Grebenc anticipated a career as concert pianist and toward this end she studied in Vienna, among other places. When family illness called her to California she took up the study of medicine with the result that she is now an expert in one field of research: obstetrics. Her winters are spent in a New York laboratory, and her summers in a 150-year-old house in Connecticut which was the inspiration for her previous book, "Under Green Apple Boughs," and which is in the very heart of the locale of "The Time of Change" — Stonington, Connecticut.

This is the story of a woman whose wedding to a handsome and strong Connecticut farmer took place at the time when the guns of the War of 1812 were booming. But more important than the historic setting of the story is the picture of American life in this time when a farm produced practically every necessity and was self-sufficient.

"The time of change is swift in its passing, but in the pause between what was and what is to come the senses quicken, and in that instant we may see the shape of eternity," thought Molly, sitting in the jolting wagon that was taking her from what was: Molly Bell—to what Mrs. Christopher Eldredge.

Her first child was born during one of the worst storms the country had known—one that swept the ocean up beyond the farm, that devastated the old mill and took her husband. When the storm had passed, leaving devastation in its wake, Molly found that she loved the earth, working it with hoe and rake, watching new life grow from the seeds she planted. When Jonathan made trips to town she took material which she dyed to be sold, and soon all her spare time was occupied in dyeing material for the mill. Jonathan, on the other hand, was clever at designing so he set himself to design materials and between them extra money came to the farm and was put back into the fields and gardens.

After five years of widowhood, Molly still did not accept the fact hat Kit was dead, and when Abigail hinted that suitors would soon be coming to call she stood aghast and said she would not marry again. Not long after, Abigail ran a needle into her heel which finally forced her to bed and when the poultices failed, old Dr. Hardy called in two doctors for consultation and the verdict was given in favor of amputation. Not many men could have stood the shock and pain of such an operation, performed as it was in the bedroom with no anesthetic, yet Abigail after a long period of recovery was almost her old self again although she was unused to getting around on crutches.

By the time her recovery was nearly complete the seven years of Molly's mourning were over and suitors began to flock to the Eldredge farm. But it was not until Abigail announced that the mill owner had asked formally for Molly's hand that she realized Kit's mother expected her to remarry. Jonathan then spoke "'. . . Of course it was to be expected that you would marry sometime. I. . . The time has gone so fast. Thomas Williston is a fine man and his mill is doing well. Will you have him, Molly?

"'She might have half a dozen before you come to your senses and ask her first,'" Abigail broke in. The words shook Molly like a crash of unexpected thunder. Molly gasped and hurried out . . .

Balkan's Flash

Milwaukee, Wis. — All members wishing to see lodge "Balkans" bowling tournament trophy will have an opportunity to see same on exhibition at Bolskar's "Unter'm Lindenbaum" (Pod Lipo) Tavern, 1309 So. 60th St. West Allis, Wis., while on the first lap of its exhibition tour to the various Balkan business men.

While at Balskar's you can also enjoy a game or more of open-air kegling, on two sets of brand new open-air alleys.

John Mo...

REMINDER TO VICTORIANS

Victorians please do your duty. Visit our sick member sister Fannie Bervar, 2614 Ridgeway, Chicago. More next later.

Fraternally yours,

Mary E. No...

SPARTANS, NOTICE!

Spartan members return your Barn Dance tickets either at Spartans meeting Sunday afternoon, July 3 at S. N. D. or on the 25th of the month in lower hall of SND or at secretary's residence, 6304 St. Clair. ***Please return your tickets or money for same as soon as possible.*** *Sec'y*